NN 43/2022 (6.4.2022.), Ugovor o Caritasu Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE I HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

520

Na temelju članaka 15. i 17. Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, broj 3/97.) i radi provedbe članka 17. toga međunarodnog ugovora, Vlada Republike Hrvatske i Hrvatska biskupska konferencija sklapaju sljedeći

UGOVOR

O CARITASU KATOLIČKE CRKVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

PREAMBULA

– Utvrđujući da Katolička Crkva u Republici Hrvatskoj i u suvremenosti ima nemjerljivo značenje i ulogu u skrbi za najranjivije pripadnike društva, neovisno o njihovoj nacionalnoj, etničkoj, rasnoj, vjerskoj ili bilo kojoj drugoj pripadnosti;

– vrednujući nemjerljiv doprinos Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj izgradnji institucionalne i neinstitucionalne skrbi za najranjivije pripadnike društva, karitativne i pastoralne djelatnosti te volonterstva, ponajprije u župama i biskupijama, katoličkim odgojno-obrazovnim ustanovama, sveučilištima i fakultetima;

– priznajući da pravne osobe Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj obavljaju svoju službu, djelatnosti i aktivnosti u javnom interesu;

– uvažavajući to da pravne osobe Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj koje obavljaju socijalnu djelatnost u toj svojoj djelatnosti uživaju zaštitu i pomoć države;

– na poseban način uvažavajući to da Caritas Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj ima razgranatu organizaciju u svim pojavnim oblicima i na svim razinama;

– u želji da radi učinkovite provedbe članka 17. stavka 3. Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima urede međusobne odnose u području obavljanja socijalne djelatnosti

– prihvaćajući načelo supsidijarnosti, u skladu s kojim se Katoličkoj Crkvi omogućava djelovanje u Republici Hrvatskoj kako bi se državni socijalni mehanizmi nadopunili i optimizirali;

– radi usklađivanja djelovanja civilnih socijalnih ustanova s jedne te pravnih osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj osnovanih za obavljanje socijalne djelatnosti s druge strane;

– kako bi se pravnim osobama Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj osnovanima za obavljanje socijalne djelatnosti zajamčila jednaka prava i obveze te jednak tretman kao i civilnim socijalnim ustanovama koje su osnovane u jednake ili slične svrhe, sve na temelju članka 17. stavka 2. Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima i

– radi dodatnog ostvarivanja socijalne države i još snažnijeg postizanja socijalne pravde u Republici Hrvatskoj,

Vlada Republike Hrvatske i Hrvatska biskupska konferencija sporazumno sklapaju sljedeći ugovor:

I. DIO
POJMOVNIK

Članak 1.

(1) U ovome ugovoru pojmovi koji se u nastavku navode imaju sljedeće značenje:

1. *Civilne socijalne ustanove* su ustanove čiji je osnivač Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pružatelji socijalnih usluga drugih osnivača koji pružaju usluge u skladu s propisima kojima se Republici Hrvatskoj uređuje socijalna skrb.

2. *Edukativna djelatnost* je učenje i poučavanje koje obuhvaća provedbu formalnih i neformalnih programa cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih koji su vezani uz socijalnu djelatnost.

3. *Hrvatski Caritas i pravne osobe koje osniva* obuhvaća Hrvatski Caritas kao samostalnu pravnu osobu i one pravne osobe koje su pravnom osobnošću različite od Hrvatskog Caritasa, ali im je Hrvatski Caritas osnivač ili jedan od osnivača.

4. *Humanitarna djelatnost* je djelatnost pružanja humanitarne pomoći spašavanjem života u kriznim situacijama i olakšavanjem patnji stradalnika, a sastoji se u osiguravanju hrane i dostupnosti vode, higijenskih i drugih potrebitosti, medicinsko-zdravstvenoj pomoći i skrbi, osiguravanju uvjeta smještaja i života koji su dostojni čovjeka te svekoliku promicanju ljudskoga dostojanstva stradalnika i žrtava u kriznim situacijama na različite druge načine njihovim materijalnim i nematerijalnim potpomaganjem.

5. *Institucionalna skrb* je skrb koju pružaju pravne osobe Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj neposredno u okvirima vlastite registrirane djelatnosti ili preko pravne osobe čiji su osnivači i u čiju registriranu djelatnost pripada pružanje takve skrbi, neovisno o tome je li ta pravna osoba osnovana samo po kanonskom pravu, samo po pravu Republike Hrvatske ili je osnovana kao pravna osoba i po kanonskom pravu i po pravu Republike Hrvatske.

6. *Javne pravne osobe Katoličke Crkve* su pravne osobe po kanonskom pravu koje su osnovane odgovarajućim pravnim aktom mjerodavne crkvene vlasti.

7. *Karitativna djelatnost* je dobročiniteljska djelatnost koja se prvenstveno odvija u mjesnim okvirima i lokalnoj zajednici, najčešće na razini župe, a ogleda se kao materijalna, duhovna, psihološka ili druga pomoć određenim pojedincima ili obiteljima koje su potrebi.

8. *Ljekarnička djelatnost* je djelatnost Hrvatskog Caritasa kao donacijske ljekarne za bezreceptne lijekove i medicinske proizvode te za sve valjane lijekove i medicinske proizvode koji se u slučaju neiskorištenosti mogu vratiti u sustav za osobe u potrebi.

9. *Neinstitucionalna skrb* je skrb koju faktički i u okvirima svojega poslanja, kao njezin nedjeljivi dio, pruža neka pravna osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj iako ta osoba nije registrirana ili na bilo koji drugi način pravnim pravilima u Republici Hrvatskoj ovlaštena za pružanje te skrbi.

10. *Organizacija Caritasa u Republici Hrvatskoj* opća je naznaka strukture Caritasa koja obuhvaća svaki Caritas Katoličke Crkve koji ima sjedište u Republici Hrvatskoj, neovisno o njegovoj vrsti, osnivaču i položaju u kanonskoj strukturi Caritasa u Republici Hrvatskoj.

11. *Pravne osobe Katoličke Crkve* su pravne osobe osnovane po kanonskom pravu, a njihova je osobnost priznata u pravnom poretku Republike Hrvatske, ili pravne osobe koje su osnovane i po kanonskom i po pravu Republike Hrvatske.

12. *Pravne osobe Katoličke Crkve osnovane za obavljanje socijalne djelatnosti* su pravne osobe osnovane po kanonskom pravu ili i po kanonskom pravu i po pravu Republike Hrvatske, a u njihovim relevantnim autonomnim općim aktima (akt o osnivanju, statut i sl.) utvrđeno je da obavljaju socijalnu djelatnost.

13. *Socijalna djelatnost* je opća i najšira zajednička naznaka različitih djelatnosti koje institucionalno ili neinstitucionalno obavljaju pravne osobe Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj obuhvaćene ovim ugovorom kao što su humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i druge srodne djelatnosti.

14. *Socijalna djelatnost u Republici Hrvatskoj* je opća i najšira zajednička naznaka humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih srodnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome nadležnosti kojega javnog tijela pripadaju, kakvim su općim aktima uređene i u kakvu su pravnom režimu u Republici Hrvatskoj.

15. *Ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života* su svi oblici i pojavnosti posvećenog života u Crkvi koji su osnovani ili priznati od mjerodavne crkvene vlasti, na kanonskom području imaju pravnu osobnost, a i na civilnom su području priznate kao pravne osobe Katoličke Crkve. Ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života mogu socijalnu i karitativnu djelatnost obavljati kao institucionalnu ili neinstitucionalnu skrb.

16. *Zdravstvena djelatnost* je djelatnost Hrvatskog Caritasa u redovnim ili kriznim situacijama kada se prema potrebi koristi kao kanal za distribuciju lijekova i medicinske opreme u humanitarne svrhe ili radi razvoja pojedinih projekata.

(2) Republika Hrvatska u svojemu pravnom poretku poštivat će značenje tih pojmova te će u vlastitim pravnim uređenjima postizati njihovu bit, smisao, svrhu i cilj onako kako su navedeni u ovom ugovoru, neovisno o značenju tih pojmova i instituta u domaćemu pravnom poretku.

II. DIO
SURADNJA RADI PRIBAVLJANJA PODATAKA I ISPRAVA

Članak 2.

(1) Kada se u bilo kakvu postupanju javnopravnog tijela Republike Hrvatske u odnosu na pojedinu pravnu osobu Katoličke Crkve pojavi pitanje u vezi s njezinim osnivanjem, kontinuitetom postojanja, pravnim sljedništvom, bilo kojim statusnim pitanjem, nadležnostima, aktivnostima, područjem djelovanja, ovlaštenjima za zastupanje ili korištenjem crkvene imovine, javnopravno tijelo Republike Hrvatske bez odgode će se obratiti mjesnome ordinariju prema mjestu sjedišta te pravne osobe.

(2) Ako je mjesni ordinarij iz stavka 1. ovoga članka nadležan za tu pravnu osobu, dostavit će javnopravnome tijelu Republike Hrvatske potrebne isprave ili podatke. Ako mjesni ordinarij nije nadležan za tu pravnu osobu, uputit će javnopravno tijelo na mjerodavnu crkvenu vlast kojoj se treba obratiti radi pribavljanja potrebnih podataka ili isprava.

(3) Javnopravno tijelo u svojem će postupanju priznati i voditi se podatcima ili ispravama koje o pravnoj osobi Katoličke Crkve primi kako je opisano u prethodnom stavku.

(4) Pravne osobe Katoličke Crkve mogu i same dostavljati javnopravnim tijelima Republike Hrvatske podatke i isprave pribavljene od mjerodavne crkvene vlasti na način opisan u prethodnim stavcima ovoga članka. Javnopravna tijela Republike Hrvatske s tako pribavljenim podatcima i ispravama postupat će kao da ih je samo pribavilo na način opisan u prethodnim stavcima ovoga članka, ali je, ako ocijeni da je to potrebno, ovlašteno s mjerodavnom crkvenom vlašću provjeriti njihovu vjerodostojnost.

III. DIO
CILJEVI UGOVORA

Članak 3.

(1) Republika Hrvatska ovim ugovorom jamči Hrvatskoj biskupskoj konferenciji da će u domaćem pravnom poretku, u njegovim različitim područjima i režimima, trajno prepoznavati i postizati bit, svrhu i ciljeve koji su uređeni i razrađeni u ovome ugovoru.

(2) Republika Hrvatska i Hrvatska biskupska konferencija utvrđuju da će Republika Hrvatska u domaćem pravnom poretku trajno pronalaziti i izgrađivati institucijski okvir, oblikovati pojedinačna uređenja i režime te učiniti sve potrebno da se ostvaruju bit, svrha i cilj ovoga ugovora.

Članak 4.

Pravne osobe Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj koje na institucionalan, neinstitucionalan način ili kakav drugi način obavljaju kakvu socijalnu djelatnost u smislu ovoga ugovora uključuju se u sustav socijalne djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Članak 5.

Ovaj ugovor sklapa se i kako bi Hrvatski Caritas svojom socijalnom djelatnošću trajno pridonosio općem dobru i boljitku što većega broja građana u Republici Hrvatskoj te poštivanju ljudskoga dostojanstva svake osobe.

IV. DIO
STATUS HRVATSKOG CARITASA U ODNOSU PREMA REPUBLICI HRVATSKOJ

Članak 6.

Hrvatski Caritas je javna pravna osoba kanonskoga prava te u pravnom poretku Republike Hrvatske ima pravnu osobnost prema članku 2. stavcima 1. i 2. Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima.

Članak 7.

(1) Hrvatski Caritas je ustanova Hrvatske biskupske konferencije.

(2) Ciljevi, zadaće i djelatnost Hrvatskog Caritasa uređuju se Statutom Hrvatskog Caritasa koji odobrava Hrvatska biskupska konferencija.

Članak 8.

Hrvatski Caritas i pravne osobe koje osniva za obavljanje humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne te drugih socijalnih djelatnosti u pravnom poretku Republike Hrvatske imaju status jednak neprofitnim pravnim osobama te se na njih odgovarajuće primjenjuje pravno uređenje Republike Hrvatske o neprofitnim organizacijama.

Članak 9.

(1) Republika Hrvatska poštuje pravo javnih pravnih osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj da prema vlastitim pravilima osnivaju i upravljaju ustanovama koje su nositelji humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti na području Republike Hrvatske.

(2) Republika Hrvatska poštuje pravo Hrvatskog Caritasa da prema vlastitim pravilima osniva i upravlja pravnim osobama koje su nositelji humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti na području Republike Hrvatske.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjivat će se u skladu s odgovarajućim propisima Republike Hrvatske.

Članak 10.

(1) Status, prava, obveze, pretpostavke djelovanja, financiranje, porezni i financijski tretman te ostale pravno relevantne odrednice Hrvatskog Caritasa i pravnih osoba koje on osniva za obavljanje humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti Republika Hrvatska ovim ugovorom izjednačava s pravnim osobama hrvatskoga prava koje obavljaju takve djelatnosti, a osnivač su im Republika Hrvatska, županije, gradovi, općine, osobe s javnim ovlastima ili druge osobe javnoga prava te s onim neprofitnim pravnim osobama hrvatskoga prava čije su takve ovlasti utvrđene zakonom.

(2) Na sve navedeno u stavku 1. ovoga članka istovremeno se na kanonskom području primjenjuje kanonsko pravo, a na civilnom području pravna pravila Republike Hrvatske.

(3) U izvršavanju svojih zadataka Hrvatski Caritas i pravne osobe koje osniva za obavljanje humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti u odnosu na Republiku Hrvatsku, županije, općine, gradove, pravne osobe javnoga prava i druge takve subjekte imaju status partnera od posebnog javnog interesa.

(4) Hrvatski Caritas uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) Ovim ugovorom Republika Hrvatska jamči i osigurava isključivu zaštitu na svim razinama i glede svih oblika zaštite naziva »Hrvatski Caritas« i »Caritas« te njihove izvedenice tako da ga smiju koristiti isključivo Hrvatska biskupska konferencija i pravne osobe koje ona za to ovlasti.

(2) Ovim ugovorom Republika Hrvatska jamči i osigurava isključivu zaštitu na svim razinama i glede svih oblika zaštite znaka Hrvatskog Caritasa tako da ga smiju koristiti isključivo Hrvatska biskupska konferencija i pravne osobe koje ona za to ovlasti.

(3) Znak Hrvatskog Caritasa je znak međunarodnog Caritasa *(Caritas internationalis).* Na lijevoj strani znaka je križ s dvanaest plamenih jezika, a na desnoj natpis »Hrvatski Caritas«.

V. DIO
STATUS HRVATSKOG CARITASA I DIJECEZANSKIH CARITASA U ODNOSU PREMA REPUBLICI HRVATSKOJ

Članak 12.

(1) Nadbiskupijski i biskupijski Caritasi te Caritas Vojnoga ordinarijata (dalje: dijecezanski Caritasi) pravne su osobe kanonskoga prava koje osniva mjesni ordinarij za potrebe obavljanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti na području vlastite nadbiskupije ili biskupije ili ordinarijata.

(2) Dijecezanski Caritasi u pravnom poretku Republike Hrvatske imaju status neprofitnih pravnih osoba te se na njih primjenjuju hrvatska pravna pravila o neprofitnim organizacijama.

(3) Dijecezanski Caritasi ulaze u pravne odnose s Republikom Hrvatskom, županijama, općinama, gradovima i drugim osobama javnoga prava za potrebe obavljanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti za područje nadbiskupije, biskupije ili ordinarijata kojima pripadaju.

(4) Na dijecezanske Caritase odgovarajuće se primjenjuju članci 9. i 10. ovoga ugovora.

(5) Dijecezanski Caritasi smiju koristiti naziv »Caritas« te znak Caritasa (križ s dvanaest plamenih jezika), ali bez tekstovnog dodatka na desnoj strani (koji glasi: »Hrvatski Caritas«) tako da uz naziv Caritas i znak (križ s dvanaest plamenih jezika) u odgovarajućemu padežu dodaju naziv vlastite nadbiskupije, biskupije ili ordinarijata.

Članak 13.

(1) U međusobnim odnosima koji imaju za predmet humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i druge socijalne djelatnosti uzajamno će se među ugovornim stranama poštovati njihova unutarnja podjela i razine pojedinih subjekata.

(2) Odnosi iz stavka 1. ovoga članka uspostavljat će se među civilnim i kanonskim subjektima koji su jednake ili usporedive razine (primjerice, opće – partikularno, nacionalno – područno – mjesno).

(3) U uspostavljanju odnosa s kanonskim subjektima Republika Hrvatska ravnat će se prema odredbama članaka 14. – 17. ovoga ugovora primjenjujući ih ovisno o tome ima li odnos koji se pritom uspostavlja partikularno ili opće nacionalno značenje.

(4) Iznimno, uz pretpostavke i na način iz članka 15. ovoga ugovora te uz njegovu odgovarajuću primjenu, može se odstupiti od načelne primjene stavka 2. ovoga članka.

Članak 14.

(1) Hrvatski Caritas središnja je koordinativna pravna osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj za komunikaciju, razmjenu podataka i suradnju s Republikom Hrvatskom za pitanja na nacionalnoj razini koja se odnose na obavljanje humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti pravnih osoba Katoličke Crkve.

(2) Hrvatski Caritas ima koordinativnu i predstavničku ulogu prema Republici Hrvatskoj (tijelima državne vlasti, tijelima državne uprave, drugim državnim tijelima, pravnim osobama s javnim ovlastima, ustanovama i drugim osobama javnog prava) za pitanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i druge socijalne djelatnosti koja se na nacionalnoj razini pojavljuju u vezi s pravnim osobama Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj.

Članak 15.

(1) Za pitanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti nacionalnog karaktera i koja se pojavljuju na nacionalnoj razini, u odnose prema Republici Hrvatskoj tijelima državne vlasti, tijelima državne uprave, drugim državnim tijelima, pravnim osobama s javnim ovlastima, ustanovama i drugim osobama javnog prava) ulazi Hrvatski Caritas.

(2) Pitanja nacionalnog karaktera koja se pojavljuju na nacionalnoj razini iz stavka 1. ovoga članka su pitanja koja prelaze teritorijalne okvire jedne biskupije ili nadbiskupije.

Članak 16.

(1) Za pitanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti koje su strogo partikularnog karaktera i pojavljuju se u teritorijalnim okvirima pojedine ili samo nekoliko biskupija i nadbiskupija u odnose prema Republici Hrvatskoj (tijelima državne vlasti, tijelima državne uprave, drugim državnim tijelima, pravnim osobama s javnim ovlastima, ustanovama i drugim osobama javnog prava) ulazi dijecezanski Caritas, ili više njih, na koji se to pitanje partikularno pitanje odnosi.

(2) Hrvatski Caritas u pitanjima iz stavka 1. ovoga članka uvijek se poziva i pojavljuje kao koordinativni čimbenik.

Članak 17.

(1) Za pitanja humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i drugih socijalnih djelatnosti koja su strogo partikularnog karaktera i pojavljuju se u teritorijalnim okvirima pojedine biskupije i nadbiskupije ili, iznimno, samo nekoliko biskupija i nadbiskupija, u odnose prema jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave i njihovim tijelima, ustanovama i drugim osobama ulazi dijecezanski Caritas, ili više njih, na koji se to partikularno pitanje odnosi.

(2) Hrvatski Caritas u pitanjima iz stavka 1. ovoga članka može se pozvati i pojaviti kao koordinativni čimbenik.

Članak 18.

(1) Hrvatski Caritas i pravne osobe koje pripadaju organizaciji Caritasa u Republici Hrvatskoj imat će jednake mogućnosti kao i druge humanitarne organizacije u Republici Hrvatskoj za dobivanje hrane koja je u vlasništvu Republike Hrvatske i dijeli se u humanitarne svrhe.

(2) Vlada Republike Hrvatske će u slučaju uređivanja i odlučivanja o pitanjima podjele hrane u humanitarne svrhe koja je u vlasništvu Republike Hrvatske uključiti Hrvatski Caritas kao koordinativni čimbenik, sve s ciljem određivanja podjele hrane pravnim osobama koje pripadaju organizaciji Caritasa u Republici Hrvatskoj.

VI. DIO
USTANOVE POSVEĆENOGA ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOGA ŽIVOTA KOJE OBAVLJAJU SOCIJALNU DJELATNOST

Članak 19.

(1) Ugovorne strane suglasno utvrđuju da ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj obavljaju i humanitarne, karitativne, zdravstvene, ljekarničke, edukativne i druge socijalne djelatnosti te da to čine

– institucionalno u okvirima pravne osobe čiji je osnivač ustanova posvećenoga života i družba apostolskoga života i njezine registrirane djelatnosti, a ta je pravna osoba osnovana po kanonskom pravu ili po pravu Republike Hrvatske (primjerice, trgovačko društvo, udruga, zaklada i sl.) ili i po kanonskom i po pravu Republike Hrvatske

– neinstitucionalno, faktički u okvirima same ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života kao dio njezina poslanja iako ona za obavljanje tih djelatnosti nije osnovala zasebnu pravnu osobu i na druge načine.